

Direktivförslag om Betalningar på den inre marknaden

Finansdepartementet

2006-01-11

Dokumentbeteckning

KOM (2005) 603 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2000/12/EG och 2002/65/EG.

Sammanfattning

Direktivförslaget reglerar de krav som ställs i samband med inhemska betalningsöverföringar och gränsöverskridande betalningsöverföringar inom EU. I förslaget finns bestämmelser om bl.a. auktorisations- och tillsynskrav, överföringstid samt informationskrav. Direktivförslaget ersätter direktiv 97/5/EG av den 27 januari 1997 om gränsöverskridande betalningar och kan ses som en utvidgning av gällande bestämmelser. Förslaget innebär en fullständig harmonisering av reglerna för att förhindra att nationella regler kan leda till stora skillnader i regleringen på den inre marknaden. Dock finns en viss möjlighet för medlemsstaterna att i några fall ha avvikande nationell lagstiftning och i vissa fall skall principen om ömsesidigt erkännande tillämpas. Med stöd av harmoniserade rättsliga ramar kommer betalningsförmedlarna att kunna rationalisera infrastrukturer och tjänster för betalningar. Användarna kommer att gynnas av ökad konkurrens, överskådlighet och ges ökade valmöjligheter med en hög skyddsnivå. Syftet med regleringen är att undanröja kvarvarande hinder för skapandet av ett gemensamt betalningsområde inom EU. Betalningar till andra EU-länder skall bli lika enkla, billiga och säkra som nationella betalningar. Konsumentskyddet skall dessutom förstärkas och standardiseras. En effektivare och mer konkurrensutsatt betalmarknad bör medföra lägre kostnader för grundläggande betaltjänster. Sverige har en generellt sett positiv inställning till förslaget.

1.1 Innehåll

Direktivförslaget omfattar fyra kategorier av betalningsöverförare nämligen kreditinstitut, institut för elektroniska pengar, postgiroinstitut och betalningsöverförare som fått tillstånd enligt direktivet. Den sistnämnda kategorin benämns betalningsinstitut (artikel 1). Det avser betalningsöverföringar mellan parter där åtminstone en av betalningsöverförarna är lokaliserad inom unionen. Dock gäller inte alla regler vid överföring till tredje land. Samtliga medlemsstaters valutor omfattas av förslaget. Betalningar över 50 000 euro är undantagna från flera av direktivets bestämmelser (artikel 2).

Direktivförslaget skall tillämpas på alla slags betalningsöverföringar utom bl.a. kontantbetalningar, checkbetalningar och betalningar mellan betalningsöverförare. En viktig begränsning i omfattningen är, att om ett företags verksamhet består av valutaväxling utan betalningsöverföring, omfattas verksamheten inte av direktivet (artikel 3).

Direktivförslaget innehåller bestämmelser om vad som skall krävas för att bli auktoriserad som betalningsinstitut. Dessa krav överensstämmer till en del med de krav som redan gäller för banker och andra kreditinstitut men med det viktiga undantaget att det inte ställs något kapitalkrav. Eftersom de aktuella instituten inte kan anses vara systemviktiga finns inte motsvarande krav på visst kapital som ställs på bankerna (artikel 5).

Det finns möjlighet för aktörerna att erhålla s.k. EU-pass och att därmed kunna gränsöverskrida med sin verksamhet (artiklarna 6 och 20). De tjänster som instituten får ägna sig åt förutom betalningsöverföring är t.ex. valutaväxling, förvaringsverksamhet och att ställa garantier (artikel 10). Kopplat till auktorisationskraven finns krav avseende den tillsyn som de behöriga myndigheterna skall utöva över betalningsinstituten (artiklarna 15 och 16). Det finns också regler för att tillförsäkra tillgång till betalsystemet varvid medlemsstaterna skall verka för objektivitet och proportionalitet och inte hindra tillträde till systemet i annan utsträckning än som är nödvändigt i förhållande till säkerhet, risk och systemskydd (artikel 23).

Direktivet ställer vidare upp ökade krav på information mot vad som gäller i dag avseende betalningsöverföringar som utförs av en betalningsöverförare (artiklarna 24 – 37). Av dessa framgår bl.a. följande. I god tid innan ett uppdrag om betalningsöverföring ingås, samt efter dess utförande, skall kunden erhålla relevant information om uppdraget bl.a. avseende kostnad

och överföringstid. Parternas skyldigheter och rättigheter skall anges liksom även tillämplig lag och behörig domstol. De villkor som gäller för uppdraget skall tillhandahållas genom ett varaktigt medium som användaren har tillgång till och kan utnyttja. Flera informationskrav gäller inte för vissa mindre betalningar, s.k. microbetalningar, som understiger 50 euro (artikel 38). Vidare finns det krav på samtycke innan ett uppdrag kan utföras (artiklarna 41 och 42) samt regler för när ett överföringsuppdrag skall kunna återkallas.

Direktivet innehåller regler som syftar till att skydda konsumenten vid användning av andra betalningsinstrument än kontanter. Av förslaget framgår att kunden skall använda betalningsinstrument (t.ex. kontokort) på avsett sätt (artikel 46). Betalningsöverföraren skall å sin sida säkerställa att ingen annan än innehavaren av ett betalningsinstrument har tillgång till de säkerhetsfunktioner som instrumentet är utrustat med (artikel 47). För det fall att en betalning skett utan kundens samtycke kan kunden reklamera tjänsten och begära ersättning (artikel 49). Det finns en möjlighet för instituten att ta ut en självrisk på högst 150 euro för det fall att kunden förlorar exempelvis sitt kontokort och det används obehörigen innan kunden hinner anmäla detta till tillhandahållaren (artikel 50). Kunden har i vissa fall rätt att kräva återbetalning trots att betalningen ursprungligen var godkänd av denne. Ett sådant krav på återbetalning skall ställas senast inom fyra veckor. En återbetalning av det överförda beloppet skall verkställas av institutet inom tio dagar (artiklarna 52 och 53). Det finns också regler för när ett överföringsuppdrag inte längre skall kunna återkallas (artikel 56).

Vid betalningsöverföringar inom unionen i en medlemsstats valuta skall betalningsöverföraren garantera att det överförda beloppet når mottagaren utan avdrag (artikel 58). Vid denna typ av överföringar skall betalningsavsändaren och betalningsmottagaren själva stå för de eventuella avgifter som faller på var och en av dem.

Av reglerna framgår också att en betalningsöverföring skall genomföras senast inom en arbetsdag efter acceptdagen, dvs. den dag då uppdraget accepterades av betalningsöverföraren. Dock finns möjlighet att fram till år 2010 särskilt avtala om en överföringstid på högst tre dagar. Beträffande betalningsöverföringar som innefattar valutaväxling finns möjlighet för parterna att avtala om annan överföringstid än den stipulerade (artikel 60). Beträffande nationella betalningsöverföringar äger medlemsstaterna rätt att föreskriva om kortare överföringstid än den som anges i direktivet (artikel 64).

Av förslaget framgår att det skall finnas rutiner för att ta emot klagomål från konsumenter och konsumentorganisationer i frågor som rör direktivets regler (artikel 72). Det finns också krav på att det skall finnas effektiv och lämplig tvistlösning utanför domstol för att lösa eventuella tvister mellan betalningsöverföraren och kunden (artikel 75).

Förslaget innebär en fullständig harmonisering och ömsesidigt erkännande av reglerna för att förhindra nationella regler som skulle leda till svårigheter med att uppnå en gemensam inre betalmarknad (artikel 78). Dock medger förslaget en viss möjlighet till att gå längre i vissa avseenden bl.a. beträffande överföringstiden och informationskraven.

En särskild kommitté skall biträda kommissionen på området (artikel 77) och direktivet skall utvärderas senast inom två år från genomförandetidpunkten (artikel 79). Genomförandetiden för direktivet är 12 månader med en övergångstid på 18 månader för redan verksamma företag som när direktivet träder i kraft driver verksamhet som betalningsinstitut enligt nationell lagstiftning (artikel 85).

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

De gällande svenska reglerna på området utgörs av lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Den svenska lagen, som bygger på 1997 års direktiv (97/5/EG) om gränsöverskridande betalningar, trädde ikraft den 14 augusti 1999. Syftet med det direktivet är att betalningar skall genomföras snabbt, säkert och till låg kostnad. Konkurrensen skall öka och leda till bättre service och lägre avgifter. Av lagen framgår bl.a. att en gränsöverskridande betalningsöverföring högst får ta fem dagar från acceptdagen om inget annat avtalats mellan parterna. Det finns också regler om rätt till ersättning från instituten vid felaktigt eller icke utfört betalningsuppdrag. Därutöver finns regler om krav på förhands- och efterhandsinformation liksom även krav på information om hur klagomål och reklamationer skall hanteras.

Beträffande nationella betalningar finns ingen lagstadgad överföringstid. Av Finansinspektionens regler framgår dock att en sådan betalning skall utföras på ett snabbt och säkert sätt. Det nya direktivet kommer dock som tidigare nämnts att omfatta även nationella betalningar och därigenom även reglera överföringstiden på betalningsöverföringar inom landet.

Därutöver finns en EG-förordning (Europaparlamentets och rådets förordning nr. 2560/2001 av den 19 december 2001 om gränsöverskridande betalningar i euro) som reglerar de avgifter som medlemsländerna får ta ut

för betalningar i euro som sker över gränserna inom EES. Av förordningen framgår att de avgifter som ett institut tar ut för gränsöverskridande betalningstransaktioner i euro upp till 12 500 euro från och med den 1 juli 2002 skall vara detsamma som de avgifter samma institut tar ut för motsvarande betalningar i euro inom det egna landet. Från och med den 1 juli 2003 gäller samma regler för gränsöverskridande överföringar i euro och den 1 januari 2006 höjdes beloppet 12 500 euro till 50 000 euro.

Eftersom avgiftsförordningen endast omfattar euro gavs medlemsländer med annan valuta möjlighet att genom en s.k. option välja att ansluta sin nationella valuta. Detta har Sverige gjort genom lagen (2002:598) om avgifter för vissa gränsöverskridande betalningar som anger att förordningen skall tillämpas även på gränsöverskridande betalningar i svenska kronor.

Det nya direktivförslaget kommer att innebära att gällande lag om betalningsöverföringar inom EES kommer att upphöra att gälla och i stället ersättas av ny svensk lagstiftning. Den ovannämnda EG-förordningen kommer dock fortfarande att gälla. Även lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet med tillhörande förordning (2004:331) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet kommer att påverkas av de nya reglerna och måste ses över.

1.3 Budgetära konsekvenser

Förslaget kommer att innebära ökade kostnader för Finansinspektionen. Det blir ökade krav på vissa institut i och med de nya reglerna för auktorisation och ökade krav på tillsynen. Krav som ställs på Finansinspektionens tillsyn finansieras via statsbudgeten och auktorisationerna genom ansökningsavgifter som betalas till Finansinspektionen. Mot bakgrund av att stora delar av reglerna och ansvaret redan i dag ligger på Finansinspektionen kommer det ökade ansvaret troligen att bli begränsat. Eftersom Finansinspektionens resursbild troligen kommer att påverkas avses resurssituationen för Finansinspektionen klargöras i samband med att förslagen närmare fastställs. Eventuella budgetära konsekvenser hanteras inom befintliga ramar.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige har en generellt positiv inställning till direktivförslaget.

Den svenska gällande regleringen på området ligger i princip i linje med motsvarande delar i förslaget. Dock finns vissa delar som Sverige tycker borde vara annorlunda utformade än vad de är i förslaget. Harmoniserad och bindande lagstiftning med grundläggande information, bidrar till ökad insyn och leder till ökad konkurrens. De nya reglerna är fullharmoniseringsregler som endast i begränsad omfattning tillåter nationella avvikelser. Det är därför viktigt att reglerna för svenskt vidkommande tillgodoser de krav och regler som är nödvändiga.

En viktig fråga som Sverige aktivt bör fortsätta att driva är överföringstiden för en transaktion som regleras i förslaget. I gällande lag är överföringstiden fem dagar och i det nya förslaget är överföringstiden förkortad till en dag med möjlighet att fram till år 2010 avtala om tre dagar. Det ges också möjlighet för medlemsstaterna att ha andra regler för nationella betalningsöverföringar. Sveriges uppfattning är att det är angeläget att i de nya reglerna korta ner överföringstiden i enlighet med förslaget. Sverige har dock redan i dag förhållandevis kort överföringstid både för gränsöverskridande och nationella betalningsöverföringar. Sverige är positiv till möjligheten att kunna särreglera den nationella överföringstiden i den mån det skulle vara nödvändigt och att därmed kunna anpassa reglerna till svenska förhållanden.

En annan viktigt fråga för svenskt vidkommande är att samtliga medlemsstaters valutor skall omfattas av de nya reglerna. I förslaget omfattas samtliga medlemsstaters valutor men beträffande överföringstiden finns möjlighet att för betalningstransaktioner där valutaväxling ingår, avtala om annan överföringstid. Effekterna av denna bestämmelse måste vidare analyseras. Beträffande omfattningen föreslås att även betalningsöverföringar till stater utanför unionen skall omfattas med undantag för några bestämmelser. Detta under förutsättning av att endera den betalningsöverförare som avsändaren eller mottagaren anlitar finns inom unionen. Sverige har tidigare fört fram problemet att de nationella betalningsöverförarna har små möjligheter att påverka mottagande instituts hantering av en betalning. Mot bakgrund av en ökad globalisering och ökad rörlighet över gränserna torde det dock inte finnas tillräckliga skäl att invända mot direktivets tillämpningsområde. Regleringen bör emellertid i möjligaste mån ta hänsyn till de problem bestämmelsen kan medföra. Finansdepartementet har låtit undersöka frågan om möjligheten till ökat inflytande för avsändande institut i förhållande till mottagande institut genom upprättande av bilaterala och multilaterala avtal mellan aktörerna. Därvid har kunnat konstateras att det finns rutiner och möjlighet att avtala om vad som skall gälla mellan olika institut och dessa avtal bör kunna underlätta eventuella svårigheter som skulle kunna uppkomma i samband med en betalningsöverföring till en stat utanför unionen.

Sverige ser också positivt på ökade informationskrav i detta sammanhang eftersom detta ger ökad transparens och möjliggör relevanta val. Utformningen av dessa bestämmelser måste dock analyseras vidare.

Den fortsatta beredningen av direktivförslaget får utvisa om det finns anledning att framföra invändningar mot andra delar i förslaget och i vilken mån det finns skäl till förtydliganden och andra förändringar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Samtliga medlemsstater synes vara positiva till förslaget i allmänhet och dess syfte. Beroende på olika betalningsstrukturer och regler finns dock flera frågor som medlemsstaterna har olika uppfattning om. De flesta medlemsstater är positiva till att överföringstiderna kortas ned liksom att alla valutor skall omfattas. Dock finns flera invändningar mot att även betalningar till stater utanför unionen skall omfattas. Beträffande auktorisations- och tillsynskraven är uppfattningarna delade och beror på vilka andra tillståndskrav som respektive medlemsstat har för sina övriga institut såsom banker och andra betalningsöverförare. De tämligen omfattande informationskraven välkomnas av flertalet medlemsstater medan andra medlemsstater anser att kraven är för detaljerade och långtgående.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Direktivförslaget är remitterat inom Regeringskansliet och till andra berörda aktörer. Dessutom har Finansdepartementet tillskapat flera referensgrupper bestående av deltagare från Svenska Bankföreningen, Riksbanken, Finansinspektionen och berörda departement inom Regeringskansliet. Samrådsmöten i referensgrupperna är påbörjade och kommer att genomföras löpande under arbetets gång.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen presenterade sitt förslag till direktiv den 1 december 2005. I januari 2006 kommer rådsarbetet att påbörjas. Förhandlingarna beräknas pågå under 2006 med löpande arbetsgruppsmöten. Under detta arbete kommer referensgruppsmöten att hållas i de svenska referensgrupperna samt vid behov kommer olika textavsnitt och frågeställningar att remitteras till

berörda. Parallellt med arbetet i rådet kommer Europaparlamentet att behandla förslaget. 2005/06:FPM33

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund för direktivförslaget är artikel 47.2 i EG-fördraget. Det beslutsförfarande som skall tillämpas är medbeslutandeförfarandet i artikel 251 i EG-fördraget.

3.3 Fackuttryck/termer